



### บทที่ 3

#### วิธีดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การวิจัย เรื่อง บทบาทในการอนุรักษ์และพัฒนาอนุศิลป์พื้นบ้านของอาจารย์  
ภาควิชาอนุศิลป์ วิทยาลัยอนุศิลป์ บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิจัย  
ไว้ดังนี้

#### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 กลุ่มคือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญอนุศิลป์พื้นบ้าน และ  
กลุ่มอาจารย์

กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้เชี่ยวชาญอนุศิลป์พื้นบ้าน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างด้วย  
วิธีการสุ่มแบบเจาะจงเพื่อสัมภาษณ์จำนวน 11 คน โดยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกดังนี้

1. เป็นผู้เชี่ยวชาญอนุศิลป์พื้นบ้านซึ่งมีผลงานเป็นที่ยอมรับของอาจารย์และบุคลากร  
ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับอนุศิลป์พื้นบ้าน จำนวน 6 คน คือ

1.1 รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล ธีรพริกษ์ คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.2 รองศาสตราจารย์ธนู บุณยรัตน์พันธ์ หัวหน้าศูนย์วัฒนธรรมวิทยาลัยครู  
จันทระเกษม

1.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรรยาณง แสงวิเชียร หัวหน้าศูนย์ส่งเสริม  
วัฒนธรรมไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.4 อาจารย์เสรี หวังในธรรม ผู้เชี่ยวชาญด้านสังคีตศิลป์ กองการสังคีต  
กรมศิลปากร

1.5 คุณเอนก นาวิกมูล หัวหน้าศูนย์สังคีตศิลป์ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด  
สาขาสะพานผ่านฟ้า กรุงเทพมหานคร

1.6 อาจารย์สุจิต บัวพิมพ์ นักวิชาการ 6 สำนักงานคณะกรรมการ  
วัฒนธรรมแห่งชาติ

2. เป็นผู้บริหารระดับผู้อำนวยการกอง ผู้อำนวยการวิทยาลัย ของหน่วยงานใน  
สังกัดกรมศิลปากร จำนวน 5 คน คือ

2.1 อาจารย์สวัสดิ์ ปิยะกาญจน์ ผู้อำนวยการกองศิลปศึกษา กรมศิลปากร

2.2 อาจารย์จตุพร รัตนวราหะ ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย  
กองศิลปศึกษา กรมศิลปากร

2.3 อาจารย์สมบัติ แก้วสุจิต ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด  
กองศิลปศึกษา กรมศิลปากร

2.4 อาจารย์สิริชัยชาญ นึกจำรูญ ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์  
กองศิลปศึกษา กรมศิลปากร

2.5 อาจารย์วัฒนา โกศินานนท์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี  
กองศิลปศึกษา กรมศิลปากร

ประชากร เป็นอาจารย์ที่มีหน้าที่สอนประจำในภาควิชานาฏศิลป์ไทย หมวด  
วิชาโขนและหมวดวิชาละคร ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ 9 แห่ง โดยใช้กลุ่มประชากรทั้งหมดรวมทั้งสิ้น  
132 คน ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลด้วยการสอบถามและสัมภาษณ์ได้ 119 คน คิดเป็นร้อยละ  
90.2 (รายละเอียดดังแสดงไว้ในตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ประชากรทั้งหมด และประชากรที่สอบถามและสัมภาษณ์ จำแนกตามวิทยาลัย

ชื่อวิทยาลัย	ประชากรทั้งหมด	ประชากรที่สอบถาม/สัมภาษณ์	
	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ
วิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์	14	14	100.0
วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด	12	12	100.0
วิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย	14	14	100.0
วิทยาลัยนาฏศิลปเชียงใหม่	28	23	82.1
วิทยาลัยนาฏศิลปพัทลุง	10	10	100.0
วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช	15	13	86.7
วิทยาลัยนาฏศิลปจันทบุรี	13	13	100.0
วิทยาลัยนาฏศิลปลพบุรี	11	11	100.0
วิทยาลัยนาฏศิลปอ่างทอง	15	9	60.0
รวม	132	119	90.2

## เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์พื้นบ้านขึ้นเอง โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับ ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญนาฏศิลป์พื้นบ้านต่อการอนุรักษ์และการพัฒนานาฏศิลป์พื้นบ้านโดยทั่วไป ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อบทบาทที่เป็นอยู่และบทบาทที่ควรจะเป็นของอาจารย์ภาควิชานาฏศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์ ต่อการอนุรักษ์และการพัฒนานาฏศิลป์พื้นบ้าน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม และวิเคราะห์บทบาทในการอนุรักษ์และการพัฒนานาฏศิลป์พื้นบ้านของอาจารย์ภาควิชานาฏศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์

แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้น เพื่อใช้ในการสอบถามกลุ่มประชากร ซึ่งเป็นอาจารย์ภาควิชานาฏศิลป์ ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค 9 แห่ง โดยสร้างเป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิดและปลายเปิด แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 บทบาทในการอนุรักษ์และการพัฒนานาฏศิลป์พื้นบ้าน ของอาจารย์ภาควิชานาฏศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์
- ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์และพัฒนานาฏศิลป์พื้นบ้าน

สำหรับขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือทั้ง 2 แบบ คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการสร้างรวม 6 ขั้นตอน คือ

1. ศึกษาตำรา เอกสาร บทความ วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องบทบาทของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา และเรื่องนาฏศิลป์พื้นบ้าน
2. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ นำมาสร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญนาฏศิลป์พื้นบ้านทั้ง 10 ท่าน และสร้างแบบสอบถามฉบับแรก นำเสนอต่ออาจารย์

## ที่ปรึกษา

3. ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญนาฏศิลป์พื้นบ้านทั้ง 10 ท่าน
4. นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญนาฏศิลป์พื้นบ้านทั้ง 10 ท่าน และข้อมูลจากตำราและเอกสารต่างๆ มาปรับแบบสอบถาม ที่จะใช้ทำการสอบถาม อาจารย์ภาควิชานาฏศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์
5. นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องมือการวิจัย เพื่อตรวจสอบความตรงและความครอบคลุมในเนื้อหา ซึ่งผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวประกอบด้วย
  - 5.1 รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา
  - 5.2 รองศาสตราจารย์ ดร.พรชูลี อาชาวำรุง
  - 5.3 รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล วิรุฬกรักษ์
  - 5.4 รองศาสตราจารย์ธนู บุญยรัตพันธุ์
  - 5.5 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ ตันธนะเดชา
6. ปรับแบบสอบถามแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงให้เป็นเครื่องมือฉบับสมบูรณ์

## การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์พื้นบ้านเพื่อเก็บข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการวิจัยครั้งนี้ด้วยตนเอง เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์และ เครื่องบันทึกเสียง

แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. แจกแบบสอบถามให้แก่อาจารย์ภาควิชานาฏศิลป์ ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ทั้ง 9 แห่ง ทุกท่านด้วยตนเอง
2. ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน และสัมภาษณ์อาจารย์ที่มีผลงานด้านการอนุรักษ์และการพัฒนาศิลป์พื้นบ้านเพิ่มเติม เพื่อให้ได้ข้อคำตอบที่ครบถ้วนสมบูรณ์มากที่สุด

## การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1. นำแบบสอบถามตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง
2. นำแบบสอบถามตอนที่ 2 บทบาทในการอนุรักษ์และพัฒนานาฏศิลป์พื้นบ้านของอาจารย์ภาควิชานาฏศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์ มาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง
3. นำแบบสอบถามตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์และพัฒนานาฏศิลป์พื้นบ้านของผู้ตอบแบบสอบถาม มาจัดหมวดหมู่ แล้วนำเสนอในรูปแบบของความเรียง เพื่อเป็นข้อเสนอแนะแนวทางในการอนุรักษ์และการพัฒนานาฏศิลป์พื้นบ้านต่อไป